

*К. Д. М. 12/2002
Където са станали всички
гр и юридична обстановка
12.07.2002*

ДО

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е

**от Министерския съвет на Република България
по конституционно дело № 12 за 2002 г.**

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 25 юни 2002 г. сме конституирани като заинтересувана страна по конституционно дело № 12 за 2002 г., образувано по искане на състав на Върховния касационен съд за установяване противоконституционността на § 5, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за кооперациите.

В искането се твърди, че § 5, ал. 1 противоречи на чл. 44, ал. 1 от Конституцията, защото предвиденото в него прекратяване по право на кооперациите и кооперативните съюзи е в нарушение на конституционно гарантираното им в чл. 44, ал. 1 право на сдружаване. Също така се поддържа, че е налице противоречие с чл. 19, ал. 4 от Конституцията, тъй като законодателят не само не изпълнявал конституционното си задължение да създава условия за коопериране, а напротив – чрез приетата от него разпоредба се пречело на гражданите и юридическите лица в тази им

дейност. Иска се § 5, ал. 1 не въобще да бъде обявен за противоконституционен, а да се установи неговата противоконституционност само за случаите, в които дадена кооперация или кооперативен съюз е изпълнила изискванията на § 2 и 3, макар и не в предвидените в тях срокове. В искането се поддържа също, че § 5, ал. 1 е противоконституционен, защото противоречал на друга разпоредба от Закона за кооперациите, а именно на чл. 15, ал. 3, т. 16.

Считаме, че искането за обявяване на противоконституционността на цитираната разпоредба от Закона за кооперациите е неоснователно по следните съображения:

Конституционният законодател не само установява правото на сдружаване като основно право на гражданите, но очертава и рамката, в която това право може да се упражнява. В ал. 3 на чл. 44 той предвижда, че в закон ще се определят организациите, които подлежат на регистрация, редът за тяхното прекратяване, както и взаимоотношенията им с държавата. В съответствие с установения в чл. 4, ал. 1 принцип на правовата държава правото на сдружаване може да се упражнява според Конституцията и закона, уреждащ съответния вид организация, което означава, че това право не може да се упражнява и организацията следва да бъде прекратена, когато тя не спазва Конституцията и закона. Предвид на това, че § 5, ал. 1 урежда прекратяване на неизпълнили законовите изисквания кооперации и кооперативни съюзи, той е разпоредба, която не само формално се основава на чл. 44, ал. 3 от Конституцията, даваща право на законодателя да регламентира материята относно прекратяването. Параграф 5, ал. 1 е разпоредба, която осигурява и спазването на принципа на правовата държава, предвиждайки прекратяването на организациите, които не са спазили законовите изисквания.

Считаме, че би било нарушение на чл. 44, ал. 1 от Конституцията, ако прекратяването по право бе предвидено за всички заварени от новия закон организации, без да им се осигури възможност те да упражнят правото си на сдружаване в съответствие с неговите разпоредби. Параграф 5, ал. 1 от Закона за кооперациите обаче не предвижда прекратяване по право за всички заварени от новия закон кооперации и кооперативни съюзи, а само за тези, които в определените с § 2 и 3 от него срокове не са съобразили уставите си с новите разпоредби. Параграфи 2 и 3 осигуряват възможността общите събрания на кооперациите и кооперативните съюзи в едни разумно дълги срокове да приведат своите устави в съответствие с разпоредбите на новия закон. Поради това, разгледана във връзка с § 2 и 3, разпоредбата на § 5, ал. 1 не противоречи на чл. 44, ал. 1 от Конституцията.

Искането да се установи противоречието на § 5, ал. 1 от Закона за кооперациите с чл. 44, ал. 1 от Конституцията само за случаите, в които дадена кооперация или кооперативен съюз е изпълнила изискванията на § 2 и 3 от закона, макар и не в предвидените в тях срокове, е неприемливо, защото се основава на ирелевантни спрямо преценката относно конституционносъобразността на разпоредбата обстоятелства. Противоречието на дадена законова норма с конституционна разпоредба е обективно и не може да се влияе от това, че има случаи, в които дадени кооперации или кооперативни съюзи са изпълнили законовите изисквания след изтичането на предвидените за това срокове. Считаме, че само чрез изрична законодателна уредба може да бъде преодоляна последицата на § 5, ал. 1 за непрекратили своето съществуване кооперации и кооперативни съюзи, привели своите устави в съответствие с новия закон след изтичането на предвидените в § 2 и 3 срокове.

Не споделяме разбирането, че § 5, ал. 1 от Закона за кооперациите създава пречки на гражданите да се кооперират, като прекратява създадените от тях организации. В съответствие с принципа на правовата държава законовата уредба, чрез която се създават условия за коопериране, следва да стимулира законосъобразно, а не незаконосъобразно поведение на гражданите и техните организации.

Вътрешното противоречие в законодателната уредба само по себе си не е достатъчно, за да обоснове противоконституционност на съответните законови разпоредби. В този смисъл е и Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г. Предвид на това, че § 5, ал. 1 от Закона за кооперациите не засяга други конституционни норми, в това число не нарушава чл. 19, ал. 4 и чл. 44, ал. 1 от Конституцията, той не представлява разпоредба, която поради несъответствието си с друга законова уредба е противоконституционна.

Като несъответстващо на уредбата в Закона за кооперациите следва да се определи и самото твърдение, че съществува вътрешно противоречие между § 5, ал. 1 от една страна, и от друга, проведен в закона принцип, съгласно който единствено общото събрание на кооперацията има правомощието да взема решение за нейното прекратяване. Напротив, съгласно чл. 40, ал. 1, т. 2 кооперация може да бъде прекратена и с решение на окръжния съд по искане на прокурора или на кооперативния съюз. При това едно от двете посочени основания за прекратяване на този ред е, че кооперацията преследва забранени със закон цели или извършва забранена със закон дейност. Следва да се отбележи, че както съгласно чл. 40, ал. 1, т. 2, буква "а", така и съгласно § 5, ал. 1 основанието за прекратяване на кооперацията е нейното несъобразено със закона поведение.

По посочените съображения считаме, че искането на състава на Върховния касационен съд за обявяване на противоконституционността на § 5, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за кооперациите е неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Сакскобургготски)